

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี*

MODEL OF SCHOOL ADMINISTRATION FOR SUPPORTING STUDENT'S
CHARACTERISTIC FOR SOCIETY IN THE DIGITAL AGE UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PATHUM THANI

¹ชยุต ตั้งคารวคุณ Chayut Tangkharawakhun, ²เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต Sowwanee
Sikkhabandit, ³ณกมล บุญเขตต์ทิกุล Nakamon Bunchakettikul
^{1,2}มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ North Bangkok University, Thailand
³มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร Phranakhon Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author E-mail: chayut.tang@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา และตรวจสอบรูปแบบฯ ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบฯ ไปทดลองใช้ และประเมินรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 300 คน และนักเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ และแบบประเมินทักษะด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการพัฒนาแบบได้ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ที่ 1 คุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยทักษะ 8 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง 2) ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว 3) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี 4) ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ 5) ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ 6) ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลของผู้ใช้งานทั้งไวบนโลกออนไลน์ 7) ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ 8) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การนำ 4) การควบคุมองค์กร ผลการประเมินรูปแบบมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีผลการประเมินทักษะเกี่ยวกับทักษะด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารโรงเรียน, การเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน, สังคมในยุคดิจิทัล

Abstract

The purpose of this research was to develop and evaluate model of school administration for supporting student's characteristic for society in the digital age under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani. There was divided into three steps; Step 1: Study condition and guidelines on school administration for supporting student's characteristic for society in the digital age under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani. Step 2: Develop and verify the model of school administration for supporting student's characteristic for society in the digital age under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani. Step 3: Bring the model of school administration for supporting student's characteristic for society in the digital age under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani tried out and evaluated. Sampling consisted of school directors, deputy directors, teachers, and students, it was amount of 300 respondents by using table of Krejcie & Morgan and using stratified random sampling. Research instrument was questionnaire, interview, evaluate feasibility and benefit, and evaluate student's characteristic skills for society in the digital age. It was analyzed using basic statistics and content analysis. The results revealed that 1) Status of school administration for supporting student's characteristic for society in the digital age under the Secondary Educational Service Area Office Pathum Thani in overall, performance was at high level. The result of model development consisted of 8 aspects such as 1) Digital citizen identity 2) Privacy management 3) Critical thinking 4) Screen time management 5) Cybersecurity management 6) Digital footprint 7) Cyberbullying management 8) Digital empathy. The second component consisted of administrative process such as 1) Planning 2) Organizing 3) Leading 4) Controlling. The result of evaluate feasibility and benefit was at high level and students was evaluated digital characteristics skills for society in the digital age, it was at high level.

Keywords: Model, School Administration, Supporting Student's Characteristic, Society in the Digital Age

บทนำ

รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย “โมเดลประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” มาใช้ เพื่อผลักดันประเทศไทยให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ซึ่งการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลนั้น ผู้เรียนต้องสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของตนเอง และของสังคมได้ตามความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ที่มุ่งสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้สร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยยุทธศาสตร์ที่ 5 กำหนดให้มีการส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึง การให้บริการด้านความเท่าเทียม และด้านประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กซึ่งขาดความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่างๆ ที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้งวงการศึกษา และวงการทำงานเพื่อรองรับการเรียนรู้และมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21 century skills) ซึ่งกรอบแนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยมีขอบข่ายของทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skill) เพราะเป็นยุคแห่งการสร้างผลผลิตทางธุรกิจ การเมือง สังคมการศึกษาและวัฒนธรรม ล้วนต้องการความคิดริเริ่ม (Initiatives) ความรักที่จะเรียนรู้ ความจริงใจที่จะพัฒนาทักษะของตนเพื่อมุ่งความเป็นเลิศในสิ่งที่ตนทำด้วยการศึกษาและสอบถามผู้รู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งล้วนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงและต่อยอดความรู้ที่ได้รับมาให้กลายเป็นผลงานใหม่ที่มีคุณค่าสูงขึ้น (รสสุคนธ์ มกรมณี, 2555) แต่ทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้เป็นมาตรฐานเทียบทันนานาชาติ ตลอดจนเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหมายความว่า คนไทยต้องเรียนรู้ทั้งวิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต้องบูรณาการในการจัดการศึกษาโดยถักทอหรือประสานไปพร้อมกับองค์ความรู้หลักที่จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความตระหนักรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้ความเข้าใจด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial Economics Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง (Civic Literacy) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะต้องบูรณาการผสาน 3 ทักษะดังกล่าวข้างต้นกับองค์ความรู้วิชาหลัก 5 ประเด็นควบคู่กันไป เพราะทักษะ 3 ประการ คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) และการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) เด็กในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะที่

ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ ริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะทางสังคมและก้าวข้ามวัฒนธรรม มีความรับผิดชอบ และสามารถผลิตสร้างสรรค์งานได้ ตลอดจนมีความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม (เกียรติศักดิ์ชัยยามะ, 2555)

จากแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า คนที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีทักษะในการเผชิญกับโลกที่ซับซ้อนขึ้น แต่ปัจจุบันระบบการศึกษาของรัฐยังไม่ได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เกิดคำถามขึ้นว่า แล้วการจัดการศึกษาแบบใดที่จะสามารถสร้างนักเรียนพันธุ์ใหม่ให้มีคุณลักษณะที่พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต และจากรายงานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในภาพรวมได้สรุปปัญหาการศึกษาไทย 3 ด้าน คือ ระบบการศึกษาใช้ทรัพยากรมากแต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ความเสื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง และระบบการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับบริบทของศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาในยุคนี้ (ดิจิทัล) หรือ Thailand 4.0 สอดคล้องกับกลยุทธ์ดิจิทัล (2557) ที่กล่าวถึงผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น การปฏิรูปการศึกษาในอนาคตจะต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ฐานข้อมูล สื่อ แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่แสวงหาความรู้เพื่อสร้างสิ่งใหม่ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำมาสู่การพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาที่ดีจึงต้องรู้จักการมองการณ์ไกล และเตรียมประชาชนให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในอนาคต ประเทศไทยควรวางแผนการจัดการศึกษาและการพัฒนาคนแบบยืดหยุ่น สนองความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความอยู่รอด ทิศทางการพัฒนาด้านการศึกษาจึงต้องแสวงหากระบวนการที่ชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนไทยให้มีสมรรถนะอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ ดำรงชีวิตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ส่วนวิทยากร เชียงกูล (2551) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญระดับหนึ่ง เพราะเป็นการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อ่อนไหวและมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจพร้อมที่จะก้าวไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จึงต้องวางแผนอย่างเหมาะสมเพื่อที่จะพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ขึ้นพื้นฐานที่จะใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขหรือเป็นพื้นฐานความรู้ที่ศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาในสังกัดจำนวน 22 โรงเรียน ได้จัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 6 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ (หมายถึง สุขกาย สุขใจ) สติปัญญา ความรู้ (หมายถึงเป็นคนเก่ง) และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึงเป็นคนดีของครอบครัวและสังคม)” นอกจากนี้ โรงเรียนยังพัฒนาเพื่อให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคที่ความรู้และเทคโนโลยีเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสติรู้ทัน มีปัญญา รู้คิด มีสมรรถนะและมีคุณธรรม รับผิดชอบต่อครอบครัว ประเทศชาติและเป็นพลเมืองที่ดีของโลก และซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 ที่ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น การพัฒนาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยยึดนโยบายการจัดการศึกษาต้องก้าวไปสู่ยุคความรู้ ครูต้องยึดหลัก Teach Less & Learn More

คือ สอนน้อย เรียนรู้มาก ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Life Skills) ครูต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือผู้อำนวยการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูต้องพัฒนาทักษะและเจตคติให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการเรียนรู้แบบตัวใครตัวมัน (Individual Learning) ครูต้องเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ทำงานเป็นทีมเพื่อนำเทคโนโลยีเข้าสู่ห้องเรียน และเตรียมนักเรียนสู่โลกภายนอก ต้องมีทักษะในการบริหารห้องเรียน การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริงจะทำให้นักเรียนเกิดการคิดเชิงวิพากษ์ เกิดทักษะทางเทคโนโลยี มีความเป็นสากล และทักษะความร่วมมือ (วิจารณ์ พานิช, 2555) และจากการศึกษาของสภาการศึกษาไทยเรื่องการกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า บริบทสำคัญในการออกแบบการศึกษาในปัจจุบัน คือ พลวัตจากการก้าวผ่านศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่คนในยุคนี้ต้องมีความพร้อมที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลงการเปลี่ยนผ่าน หากพลเมืองขาดความพร้อมก็จะทำให้ประเทศไม่สามารถเดินต่อไปได้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) นอกจากนี้ พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีจากผลการวิจัยเกี่ยวกับสมอง และการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้กระบวนทัศน์ทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาทุกระดับ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดแบบวิจารณ์ ฯลฯ รวมทั้งการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ และการมีทักษะทางสังคม แนวโน้มการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องบูรณาการทั้งด้านศาสตร์ต่างๆ และบูรณาการการเรียนรู้ในห้องเรียนและชีวิตจริง ทำให้การเรียนนั้นมีความหมายต่อผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะเห็นคุณค่าประโยชน์คุณค่าการเรียน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นการเตรียมผู้เรียนในการเรียนต่อไปในขั้นสูงขึ้นเกิดการเพิ่มโอกาสในอนาคต การเพิ่มมูลค่าและการสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศด้านเศรษฐกิจ โดยต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R X 8C นั่นเอง

แต่จากสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในปัจจุบันที่มุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนให้เข้าสู่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสังคมในยุคดิจิทัล พบว่า โรงเรียนบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ และจากการวิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ปัญหาที่สำคัญเกิดการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากปัจจุบันเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดปทุมธานีที่ได้รับผลกระทบในวงกว้าง มีแนวโน้มความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การแพร่กระจายของโรคไปยังหลายพื้นที่ในหลายโรงเรียน ทางคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายภายใต้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2548 กระทรวงสาธารณสุขจึงได้แจ้งเตือนให้หลีกเลี่ยงการเดินทางเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบด้านการศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ต้องตระหนัก ต้องเฝ้าระวัง และปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างเข้มงวด ดังนั้น กระบวนการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนด้วยออนไลน์ ด้านการเรียนการสอนของครูที่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอน

อุปกรณ์การสอน รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและวิธีการต่างๆ มาใช้ในการสอนออนไลน์อย่างมีคุณภาพให้กับนักเรียนเหมาะสมกับสถานการณ์ หลีกเลี่ยงการสูญเสียให้กับสถานศึกษา เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี, 2564)

จากข้อมูลดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า การใช้สื่อดิจิทัลโดยขาดสติไตร่ตรองย่อมส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ครู ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชนควรตระหนักถึงการใช้สื่อดิจิทัลต่างๆ ด้วยวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้สื่อดิจิทัลกับเด็กมากกว่าการห้ามปราม และจำกัดเวลาในการใช้งาน ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และพลเมืองผู้ใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ทุกคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ อายุ ภาษา และวัฒนธรรม ทุกคนถือได้ว่าเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังนั้น ทักษะความฉลาดทางดิจิทัลจึงควรที่จะถูกนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและความสามารถของเยาวชนไทย พลเมืองดิจิทัลจึงต้องรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัลเพื่อที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมออนไลน์และใช้ชีวิตจริง โดยไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น ครอบครัว โรงเรียน ทางภาครัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้องควรร่วมส่งเสริมให้เยาวชนมี “ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship)”

ดังนั้น ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นประเด็นปัญหาสำหรับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอน เช่น ความไม่พร้อมในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม ครูขาดความรู้ในการพัฒนาตนเองและทักษะด้านดิจิทัล ไม่สามารถจัดการสอนได้เต็มศักยภาพ ขาดการจัดการความรู้ที่ดี ไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน อีกทั้งยังไม่มีระบบการจัดเก็บความรู้จากประสบการณ์ และบางครั้งครูไม่มีโอกาสเข้ารับการพัฒนาอย่างเต็มที่ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนที่ได้รับค่อนข้างต่ำ การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เน้นการท่องจำ ไม่เน้นการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนสมัยใหม่คิดวิเคราะห์สังเคราะห์ไม่เป็น นักเรียนไม่สามารถพัฒนาตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เพื่อเข้าสู่พลเมืองดิจิทัล ขาดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในสังคมยุคดิจิทัล และไม่ตอบสนองต่อการแข่งขันกับต่างประเทศ (เทอดศักดิ์ ไชยสมปาน, 2563) และผลการประเมินภายนอกกรอบสามของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า มีโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.48 ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานการประเมินภายนอกกรอบสาม และเมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีโรงเรียนที่ได้ระดับคุณภาพควรปรับปรุง 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 40.48 และระดับคุณภาพพอใช้ 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนการบริหารโรงเรียน และแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลซึ่งเป็นจะแนวทางหนึ่งที่จะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาให้นักเรียนในโรงเรียนให้มีคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อศาสตร์สาขาวิชาและผู้บริหารการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จากผู้ทดลองใช้ และประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยและงานวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็น ตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล เพื่อนำมากำหนดกรอบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในการจัดทำงานวิจัยนี้

ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนในยุคดิจิทัล

1.2 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการโรงเรียน) และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวนโรงเรียน 22 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 88 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,265 คน รวมทั้งสิ้น 1,353 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการโรงเรียน) และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie; & Morgan ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 300 คน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนของกลุ่มประชากรที่จะศึกษาทั้งหมด เทียบกับผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้ตาราง Krejcie; & Morgan ที่ความคลาดเคลื่อน 5%

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วยทักษะ 8 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity) 2) ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) 3) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี (Critical Thinking) 4) ทักษะในการ

จัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) 5) ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) 6) ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้ใช้งานทั้งไวบนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) 7) ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ (Cybersecurity Management) 8) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy)

1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) โดยการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูจำนวน 2 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน รวมจำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีคุณสมบัติที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) ศึกษานิเทศก์ ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การนิเทศการศึกษาระดับมัธยมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี 3) ครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีวิทยฐานะระดับเชี่ยวชาญหรือจบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีประสบการณ์การสอนระดับมัธยมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี 4) อาจารย์มหาวิทยาลัย ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาหรือมีตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป

ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. ยกร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยการนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

2. ตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานโรงเรียนที่ผลงานหรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนในระดับประเทศ หรือสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านบริหารการศึกษา 3 คน 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา 2 คน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จากผู้ร่วมทดลองใช้ และประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างคู่มือในการทำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยจะนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ไปทดลองใช้กับ โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี (ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยเป็นกรรมการสถานศึกษา) ระยะเวลาในการทดลองใช้ 1 ภาคการศึกษา ของปีการศึกษา 2565

2. การประเมินความพึงพอใจ (ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์) กับผู้ร่วมทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 28 คน)

3. ประเมินทักษะด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัลกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 245 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ได้มาจากการใช้ตาราง Krejcie; & Morgan ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 150 คน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified

Random Sampling) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนของกลุ่มประชากรที่จะศึกษาทั้งหมดเทียบกับผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้ตาราง Krejcie; & Morgan ที่ความคลาดเคลื่อน 5%

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจ (ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์) ของผู้ร่วมทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี และพฤติกรรมด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวมโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 3 ด้านทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจรรย์ญาณที่ดี ข้อ 2 ด้านทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว และข้อ 6. ด้านทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานทั้งไว้บนโลกออนไลน์ ตามลำดับดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาพรวม

สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง	3.84	0.42	มาก
2. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว	4.35	0.72	มาก
3. ทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจรรย์ญาณที่ดี	4.43	0.24	มาก
4. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอบ	4.25	0.22	มาก
5. ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์	4.11	0.29	มาก
6. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานทั้งไว้บนโลกออนไลน์	4.29	0.40	มาก
7. ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์	4.25	0.22	มาก
8. ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม	4.11	0.29	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.21	0.61	มาก

1.2 ผลการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

1. ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและผู้เกี่ยวข้องมีการอบรมส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัล สร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของนักเรียนทั้งในแง่บวกทั้งความคิด ความรู้สึก การมีวิจรรย์ญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็นมีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมใช้งานในสังคมออนไลน์ และมีความรับผิดชอบต่อบุคคลและสังคมประเทศชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้กฎหมาย

และจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การระรานหรือการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชังผู้อื่น ทางสื่อออนไลน์ โดยสถานศึกษาต้องมีความชัดเจนและพัฒนาให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้กับต้นแบบที่ดี

2. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว ควรอบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักปกป้องข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์ มีการกำหนดรหัส Password ที่คาดเดาได้ยาก รู้เท่าทันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต เช่น มัลแวร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ และกลลวงทางไซเบอร์ สาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนยุคดิจิทัลถูกล่อลวงง่ายก็คือ การไม่ระวังรักษาความเป็นส่วนตัว และข้อมูลส่วนตัวของตัวเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อโซเชียลในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติตัวให้อยู่ในโลกออนไลน์ให้เหมือนในโลกชีวิตจริงเพื่อความปลอดภัยของตัวเอง

3. ทักษะในการคิดวิเคราะห์มีวิจารณญาณที่ดี ควรสั่งสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ผิดรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้ เข้าใจรูปแบบการหลอกลวงต่างๆ ในโลกไซเบอร์ เช่น ข่าวปลอม เว็บไซต์ที่มีทั้งข่าวจริง และข่าวปลอมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่หลงเชื่อ ดังนั้น เมื่อเห็นข่าวอะไรหรือข้อมูลเรื่องอะไรก็ตาม อย่าเพิ่งตัดสินใจเชื่อ ควรตรวจสอบข้อมูลจากหลายๆ แหล่งข่าวก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าข่าวหรือเรื่องราวนั้นเป็นเรื่องจริง แล้วจึงเชื่อหรือแชร์ออกไปเพื่อที่จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อข่าวปลอม และไม่เป็นผู้ปล่อยข่าวปลอมไปทำร้ายคนในสังคมเสียเอง

4. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ สถานศึกษาควรอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีการบริหารเวลาที่ใช้อุปกรณ์ยุคดิจิทัล รวมไปถึงการควบคุมเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างโลกออนไลน์และโลกภายนอก ตระหนักถึงอันตรายจากการใช้เวลาหน้าจอนานเกินไป การทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกัน และผลเสียของการเสพติดสื่อดิจิทัล

5. ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ สถานศึกษาควรอบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักการระรานบนโลกไซเบอร์ คือ การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรือช่องทางเพื่อก่อให้เกิดการคุกคาม ล่อลวง และการกลั่นแกล้งบนโลกอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทัน และป้องกันตนเองในการรับมือการคุกคามทางโลกออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการรับมือกับเรื่องนี้อย่างชาญฉลาดที่สุด คือ การไม่ไปตอบโต้ใดๆ หรือตอบโต้ให้น้อยที่สุด หากมีผลกระทบกับชื่อเสียงให้เก็บรวบรวมหลักฐานเอาไว้ และดำเนินคดีตามกฎหมาย

6. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานทั้งไบนโลกออนไลน์ สถานศึกษาควรพัฒนาให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ ควรอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลจะหลงเหลือร่องรอยข้อมูลทิ้งไว้เสมอ รวมไปถึงเข้าใจผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อการดูแลสิ่งเหล่านี้อย่างมีความรับผิดชอบ เมื่อรูปแบบการเก็บข้อมูลเปลี่ยนมาเป็นระบบดิจิทัล ส่งผลให้ทุกคนต้องตระหนักไว้ว่า ข้อมูลทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในระบบดิจิทัลส่วนใหญ่มักจะคงอยู่ตลอดไป แม้เราจะลบข้อมูลต้นทางของเราออกไปแล้วแต่โพสต์นั้นอาจจะถูก Copy และนำไปแชร์ต่อโดยทันทีก็เป็นได้ ซึ่งเมื่อถึงจุดนั้นข้อมูลเหล่านั้นก็จะยังคงอยู่บนโลกออนไลน์ตลอดไป

7. ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ สถานศึกษาควรมีการพัฒนา อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีการตั้งรหัสผ่านที่เดายากไม่ซ้ำ และเปลี่ยนอยู่เสมอ อัปเดตระบบปฏิบัติการบนอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ iPad หลีกเลี่ยงการใช้ WiFi สาธารณะก่อนแชร์ให้คิดก่อนเสมอจดบันทึกประวัติการใช้งานทางการเงินบนโลกออนไลน์ตรวจสอบประวัติการใช้งานอินเทอร์เน็ตเสมอ

8. ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม สถานศึกษาควรอบรมสั่งสอนให้นักเรียน ความเห็นอกเห็นใจ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์ แม้จะเป็นการสื่อสารที่ไม่ได้เห็นหน้ากัน มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันรอบข้างไม่ว่า พ่อแม่ ครู เพื่อน ทั้งในโลกออนไลน์และในชีวิตจริง ไม่ด่วนตัดสินผู้อื่น จากข้อมูลออนไลน์แต่เพียงอย่างเดียวและช่วยเหลือผู้อื่นบนโลกออนไลน์ เมื่อมีโอกาสที่สามารถทำได้อย่าง สม่ำเสมอ และควรมีวิชาสอนจริยธรรมให้นักเรียนทั้งด้านออนไลน์และความเป็นจริงให้มากขึ้น เน้นด้าน จริยธรรมศีลธรรม และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เขาด้วย สอนให้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและ สังคมปัจจุบัน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคม ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบของคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย ทักษะ 8 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity) 2) ทักษะในการ รักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) 3) ทักษะในการคิดวิเคราะห์มีวิจารณญาณที่ดี (Critical Thinking) 4) ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) 5) ทักษะในการรับมือกับการ คุกคามทางโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) 6) ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้ใช้งานทั้งไว้ บนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) 7) ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ (Cybersecurity Management) 8) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) โดยใช้ กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุมองค์กร (Controlling)

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัด องค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุมองค์กร (Controlling)

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จากผู้ทดลองใช้ และประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุค ดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยนำคู่มือรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อ เสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี นำไปทดลองใช้ กับโรงเรียนที่พึงกรวิทยาพัฒนา (มัธยมวัดหัตถสารเกษตร) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี ในภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2565 ดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจ (ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์) ของรูปแบบการบริหาร โรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปทุมธานี

ผู้วิจัยทำการประเมินความพึงพอใจ (ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์) ของรูปแบบการ บริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สรุป ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวม

ประเด็นการประเมิน	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง	4.67	0.50	มากที่สุด	4.54	0.52	มากที่สุด
2. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว	4.54	0.52	มากที่สุด	4.59	0.61	มากที่สุด
3. ทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี	4.78	0.44	มากที่สุด	4.54	0.52	มากที่สุด
4. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ	4.54	0.52	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด
5. ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์	4.78	0.44	มากที่สุด	4.55	0.62	มากที่สุด
6. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานทั้งไว้บนโลกออนไลน์	4.58	0.58	มากที่สุด	4.60	0.59	มากที่สุด
7. ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์	4.58	0.58	มากที่สุด	4.60	0.59	มากที่สุด
8. ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม	4.54	0.52	มากที่สุด	4.67	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.64	0.42	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ในด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน เมื่อตรวจสอบรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดย ข้อ 3 ด้านทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี, ข้อ 5 ด้านทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ มีความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ข้อ 4 ด้านทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ, ข้อ 8 ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มีความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่น่ามาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 3 ด้านทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณ์ญาณที่ดี ข้อ 2 ด้านทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว และข้อ 6 ด้านทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้ใช้งานทั้งไว้บนโลกออนไลน์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนัก และมีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันในยุคดิจิทัล การเป็นพลเมืองดิจิทัล ที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังกล่าว ผู้บริหารจึงต้องมีการวางแผนจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มงานให้มีความชัดเจน เพื่อให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสถานศึกษาในทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมาย ขอบเขต วัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนตามโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการวางแผนก่อนการดำเนินงานในทุกภาคเรียนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องบางประการกับผลการวิจัยของพิมพ์ตะวัน จันทัน (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของ พลเมืองดิจิทัลเป็นเรื่องการขาดวิจารณ์ญาณในการใช้สื่อและเทคโนโลยี ขาดการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูลและขาดจริยธรรมในการใช้สื่อเทคโนโลยี และคุณลักษณะของพลเมืองดิจิทัลแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ทักษะการใช้เทคโนโลยี มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ความรู้และ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มีเจตคติที่ดี เคารพสิทธิ เสรีภาพ และความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้เทคโนโลยีภายใต้กฎหมายกำหนด ด้านที่ 2 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ มีความรับผิดชอบต่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านที่ 3 การมีจริยธรรมในการใช้สื่อดิจิทัล มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ มีมารยาทในการใช้สื่อ ดิจิทัล ใช้สื่อดิจิทัลโดยการคำนึงถึงหลักคุณธรรม ด้านที่ 4 ทักษะการมีวิจารณ์ญาณในการใช้สื่อมีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ มีความสามารถในการใช้ การเข้าใจ การเข้าถึงสื่อและข้อมูลดิจิทัล มีวิจารณ์ญาณในการใช้สื่อดิจิทัล และด้านที่ 5 ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ป้องกันภัยคุกคามบนโลกออนไลน์และการคำนึงถึงความ ปลอดภัยในการใช้งานและการเก็บรักษาข้อมูลส่วนตัว และสอดคล้องบางประการกับธัญยากร ตุดเกื้อ (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในจังหวัดสงขลา มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการหมิ่นประมาทผู้อื่น องค์ประกอบด้านการนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผยซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านการแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ ด้านการนิทาหรือด่าทอผู้อื่น และองค์ประกอบด้านการลบ หรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มตามลำดับ และสอดคล้องบางประการกับผลการวิจัยของภทริกา วงศ์อนันต์นนท์ (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก และเยาวชนไทย เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อเด็กและเยาวชนไทยมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นปัญหาพฤติกรรมทั้งการเลียนแบบหรือปัญหาการติดการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งการแก้ไขปัญหานั้นที่ดีที่สุดคือการร่วมมือกันแก้ไขปัญหายังจริงจัง โดยหากสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ถูกต้องตรงจุดแล้วนอกจากจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนลงได้แล้ว ยังช่วยในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครอบครัวและชุมชน อีกทั้งยังสามารถนำประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตมาใช้ได้ทั้งเรื่องการพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อีกด้วย สุดท้ายนี้ อินเทอร์เน็ตเป็นเพียงช่องทางของการสื่อสารช่องทางหนึ่งที่มีความหลากหลายแนวหลากหลาย ประเภทจึงมีทั้งสื่อที่ช่วยพัฒนาหรือสื่อที่เสริมสร้างความรุนแรงปะปน การใช้อินเทอร์เน็ตจึงไม่ได้ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถใช้เพื่อฝึกทักษะทางสมองและทักษะทางความคิดได้ด้วย ดังนั้น ครอบครัว ชุมชน จึงจำเป็นต้องมีแนวทางเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมป้องกันการเกิดปัญหาทางพฤติกรรม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมทักษะที่สำคัญให้แก่เด็กและเยาวชน

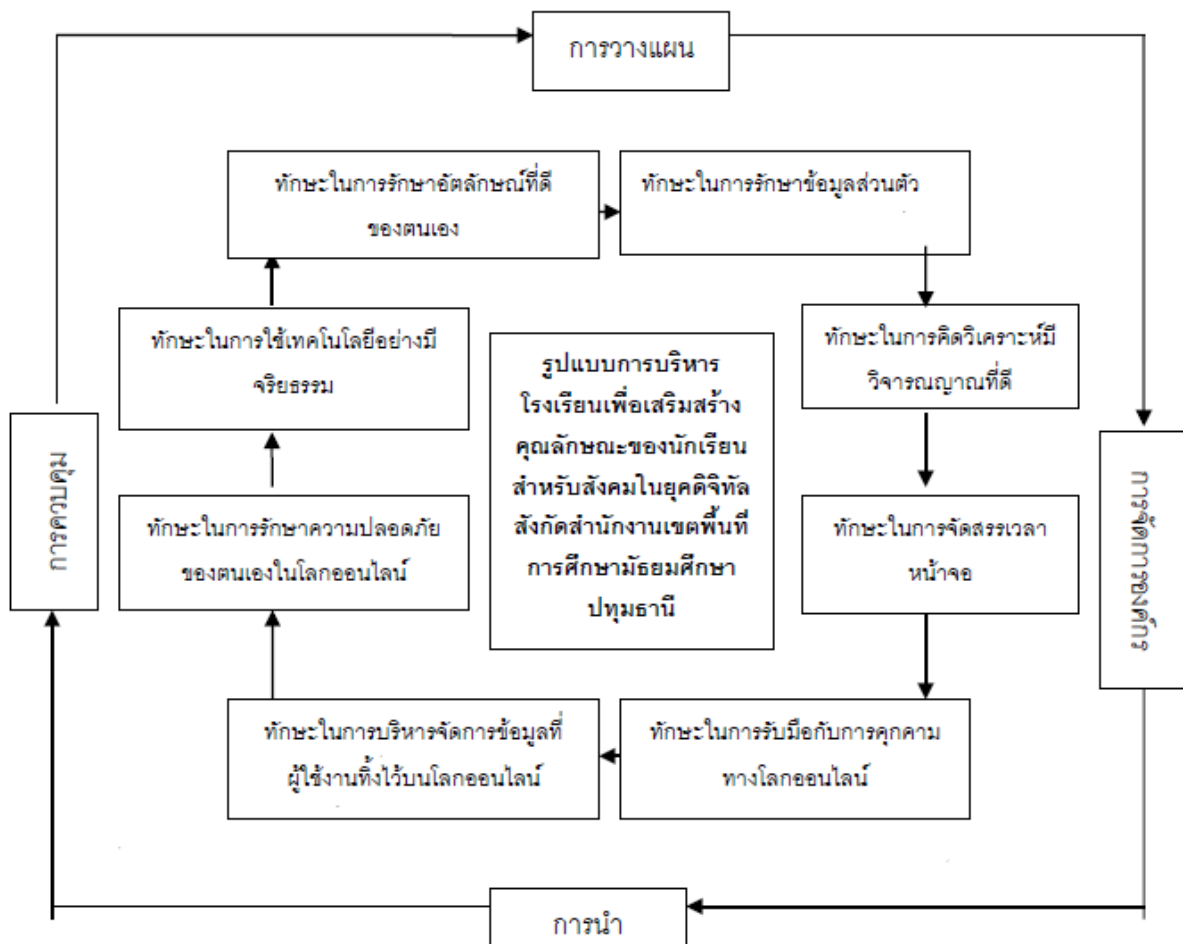
2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ องค์ประกอบของคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยทักษะ 8 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง 2) ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว 3) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี 4) ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ 5) ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ 6) ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้งานทั้งไว้บนโลกออนไลน์ 7) ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ 8) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) องค์ประกอบของกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุมองค์กร (Controlling) ซึ่งผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) มาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับประชากรของชาติเพื่อการเข้าถึงความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ในทุกภาคส่วนที่ต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาเพื่อปรับและเปลี่ยนแปลงตนเองให้สามารถรับมือได้อย่างยืดหยุ่นและรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ชัย ธนิกิจากิน (2561) สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรประกอบด้วย การรู้จักตนเองของผู้นำนักเรียน การทำงานเป็นทีมของผู้นำนักเรียน ทักษะคิดในการเป็นผู้นำนักเรียน ความสัมพันธ์ของผู้นำนักเรียนกับเพื่อนสภာ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้นำนักเรียน คุณลักษณะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กระบวนการในการพัฒนาผู้นำนักเรียน กิจกรรมการพัฒนาผู้นำนักเรียน 2) รูปแบบ SAPA-STAR เป็นรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ 3) ประสิทธิภาพของการใช้คู่มือการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ระดับ 0.89 ความพึงพอใจของครูผู้ดูแลโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก คู่มือสามารถนำไปใช้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภานักเรียนในโรงเรียนได้จริง รูปภาพประกอบน่าสนใจ สีสน่าสนใจ เนื้อหามีความครอบคลุมเหมาะสมกับเวลาและบริบท ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม ภาษาอ่านง่ายน่าสนใจไม่สับสน รูปเล่มคู่มือน่าเปิดอ่าน ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร เนื้อหาแผนพัฒนามีความเหมาะสมมีสาระ และรูปเล่มคู่มือมีความน่าสนใจ

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวันของประชากรมากขึ้น รวมถึงประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานให้ความรู้ด้านการศึกษา นั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สอดคล้องกับประการกับงานวิจัยของณรงค์ อภัยใจ (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและสภาพแวดล้อม ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือวิชาการ บริหารงานบุคคล งบประมาณ และบริหารทั่วไป 2) กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผลมีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เงื่อนไข

ความสำเร็จ 2 เจ็อนไซ ได้แก่ (1) หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และ (2) มีองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ และผลการประเมินรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินนักเรียนเกี่ยวกับทักษะด้านคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบของคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร สรุปองค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปทุมธานี เป็นกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี อย่างเป็นระบบ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ 2 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบของคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วยทักษะ 8 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง (Digital Citizen Identity) 2) ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) 3) ทักษะในการคิดวิเคราะห์มีวิจารณญาณที่ดี (Critical Thinking) 4) ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) 5) ทักษะในการรับมือกับการคุกคามทางโลกออนไลน์ (Cyberbullying Management) 6) ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ใช้ทำงานทั้งไว้บนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) 7) ทักษะในการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ (Cybersecurity Management) 8) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) โดยใช้กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุมองค์กร (Controlling)

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) 4) การควบคุมองค์กร (Controlling)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในองค์กรให้เห็นถึงประโยชน์ดังกล่าว

1.2 ควรศึกษาและวิเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในการจัดการการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคให้เกิดประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา และเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สำหรับสถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักเรียนสำหรับสังคมในยุคดิจิทัล สำหรับสถานศึกษาเอกชน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัล**. แหล่งที่มา <https://www.moe.go.th/moe/th/news/>. สืบค้นเมื่อ 1 ม.ค. 2564.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- กัลยา ติงศภักดิ์. (2557). **ความท้าทาย ณ ขอบแดนใหม่แห่งการเรียนรู้: การศึกษาระบบ 4.0**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ. (2555). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อจัดการเรียนการรู้ เกี่ยวกับค่านิยมร่วมในการเตรียมเยาวชนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). **รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณรงค์ชัย ธนกิจภาคิน. (2561). **การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เทอดศักดิ์ ไชยสมปาน. (2563). **บทความปัญหาการศึกษาไทยและแนวทางการแก้ไข**. แหล่งที่มา <http://goto know.org/blog/jed/59979>. สืบค้นเมื่อ 12 ก.ย. 2564.
- ฉันทากร ตุดแก้ว. (2557). **การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมมารังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรทิพย์ ศิริภัทรราชัย. (2556). **STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21**. *วารสารนักบริหาร*. 33(2). 49-56.
- พิมพ์ตะวัน จันทัน. (2563). **การศึกษา GROWTH MINDSET จากการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมความเป็นพลเมืองดิจิทัล ของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*. 9(1). 98-105.
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. (2557). **เทคโนโลยีสารสนเทศต่อสังคมผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2555). **การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา**. *การศึกษาไทย*. 3(1). 35-47.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม**. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธี.
- สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. (2564). **ข่าวประชาสัมพันธ์**. แหล่งที่มา http://www.spmpt.go.th/web_th/default.aspx สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ม.ค. 2564.